

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

De blinkende Morgenster

Ik ben... de blinkende Morgenster.
Openbaring 22:16c

De morgenster verschilt van de andere sterren. Als de duisternis het ergst is verschijnt deze kort daarna. Terwijl dan alle andere sterren verbleken glanst en schittert deze ster. Zij is de heraut van de nieuwe dag.

Christus is het Afschijnsel van Gods heerlijkheid. Hebr. 1:3. Maar in de kribbe te Bethlehem is de glans verdoofd. Hij kwam in dienstknechtgestalte. De Goddelijke glans en heerlijkheid heeft Hij verborgen gehouden. En op Golgotha was het toppunt van de duisternis. De eerste gave die de Heere aan de wereld heeft gegeven was het licht. En dat wordt nu aan de Borg ontnomen.

Je zou zeggen: deze Ster valt. Gaat ten onder. Dat dacht eigenlijk iedereen. De vijanden en ook de vrienden. Maar zie: - o eeuwig wonder - op de derde dag, op de Paasmorgen verschijnt Hij weer. Nu heeft Hij lijden en dood, verachting en versmading achter Zich. Nu vangt het nieuwe leven aan. Want alles is voldaan. O hoe schittert en glanst Hij. "Ik ben de blinkende Morgenster". De dichter van Psalm 21 zingt er van: "Wat glans, wat majesteit, Hebt Gij dien Vorst bereid".

Nu is het de vraag of deze Morgenster al is opgegaan in uw hart. 2 Petr. 1:19. Bedenk: wij hebben geen licht meer. De Bron van licht is God. In Adam hebben wij alle lichten gedooft. De band met God doorgesneden. Uit God gevallen en daardoor in een totale duisternis terechtgekomen.

Het licht van deze Morgenster is zo sterk dat het de dikste duisternis kan verdrijven. Als de Heere een zondaar

gaat ontdekken gaat hij inleven: ik lig midden in de dood. Alles is duister. En de duisternis is beeld van alles wat onaangenaam is: verschrikking, angst, dreiging, verlatenheid, uitzichtloosheid. Tegenwoordig zeggen ze: doemdenken!

Maar wie kan de blijdschap verwoorden wanneer de Morgenster opgaat in het hart. Dan wordt het licht. En licht is een beeld van alles wat aangenaam is: vreugde, blijdschap, vrede, onbezorgdheid, geen vrees meer en geen angst. "Gods vriend'lijk Aangezicht, Geeft vrolijkheid en licht...". Dan wordt Christus benodigd in de staat van Zijn vernedering. "Ik moet voor voldoening zorgen...". En heeft Hij dat niet gedaan? De wet vervuld en verheerlijkt? Zichzelf er voor over gehad? Aan het zuivere onkreukbare recht voldaan? Daarom kan Hij nu Zichzelf prediken als de blinkende Morgenster.

In oude tijden noemden ze iets wat groot en heerlijk is een morgenster. Babel wordt bijvoorbeeld de morgenster genoemd. Wat een groot rijk. Welk een pracht en praal. Maar wat is er van overgebleven? Niets. Totaal niets. Deze ster is verbleekt. "Hoe zijt gij uit de hemel gevallen, o morgenster, gij zoon des dageraads! Hoe zijt gij ter aarde nedergehouden, gij die de heidenen krenktet". Jes. 14:12.

U moet niet vergeten dat veel mensen bij kunstlicht leven. Zij menen dat wereldse pracht en praal het leven is. Maar ik moet nog verder gaan. Daar zijn ook mensen die wel spreken over de Morgenster. Maar ze zijn nooit ontdekt aan de duisternis. Zij hebben alleen wat gemoedelijke kerkvroomheid. Zij spreken niet vanuit het won-

der. Het smaakt niet. Het zout ontbreekt. Het draagt niet het stempel van de Heilige Geest!

Bij een kind van God wordt het telkens weer duister. Die overblijvende verdorvenheden! De Morgenster is de aankondiger van de nieuwe dag. Van de volle dag. Van de dag van de wederkomst ten diepste van Christus. Dan is de duisternis voor goed verdwenen.

Gods kind leeft op het stormveld. Het is onder invloed van de genade. Maar ook onder de macht van de zonde. Wanneer de zonde gelaten wordt wegens gebrek aan genegenheid wat ligt dan de vreze des Heeren diep in het hart gezonken. Hoe rijker ik ben in God hoe meer ik kan loslaten. O dat er geen vermaak in de zonde zou zijn, maar een vermaak in God. Om de ijdele wereld al meer af te sterven.

We moeten telkens binnenste buiten gekeerd worden. Het doodvonnis schrijven op de beste werken. Bedroefd zijn om de zonden en onvolmaaktheden. In alles op Hem leren leunen en steunen. Hij geeft zelfs veel vreugde onder het lijden!

Wat is het verschrikkelijk steeds je oude bestaan weer terug te krijgen. Pas op voor nalatigheid, onvoorzichtigheid, slordigheid, sleur, gewoonte, formalisme. Want dan kom je met alles weer in de dood terecht! In de duisternis!

Bij vernieuwing moet de Morgenster opgaan.

"Ik ben de blinkende Morgenster". Hoort u dat onbekeerden? Het licht van de Morgenster is sterker dan uw duisternis!

De levende Kerk gaat de dag tegemoet waarop nooit meer een nacht zal volgen. "En aldaar zal geen nacht zijn en zij zullen geen kaars noch licht der zon van node hebben; want de Heere God verlicht hen...". Openb. 22:5.

Rotterdam-Kralingen
ds. P. Beekhuis.

Van de administratie

Hartelijk dank voor de ontvangen giften tot een bedrag van f 82,- en voor de opgave van 4 nieuwe abonnees.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

Ds. P. van Zonneveld

In dit nummer van Bewaar het Pand treft u geen meditatie aan van ds. P. van Zonneveld omdat hij op dit moment erg overspannen is en voorlopig geheel is uitgeschakeld. We leven met hem en zijn vrouw mee en hopen van ganser harte dat de Heere de middelen die aangewend worden zal zegenen opdat er gearbeid mag worden in de kerken en voor ons blad. Moge de Heere goed en nabij zijn in deze moeilijke weg.

AvH.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Bruijgomstraat 2, 4251 EP Werkendam. Telefoon 01835-1113.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Ds. M. Vlietstra

40 jaren getrouwd en 40 jaren predikant..

Mij is verzocht een verslag te schrijven omtrent het vierten van deze 40-jarige jubilea. We willen dit gaarne doen.

Het feest is gevierd in "Het Slot" te Zeist. We hadden dit nog nooit gezien. Doch het is een koninklijke omgeving. Echt een "Slot". Met andere woorden een groot kasteel, waar de koningin ook receptie had kunnen houden.

Aan de feestviering ging een gedenkdienst vooraf in de kerkzaal van de Evangelische Broedergemeente te Zeist. Alles was goed geprogrammeerd. We krijgen bij de ingang een liturgie aangeboden, waarop de gehele gang van zaken stond aangegeven.

Het begon met een inleidend orgelspel van de organist J.W. Baan. Hij deed zich kennen als een vaardig man op het klavier.

We begonnen met staande te zingen Psalm 105:1 en 2.

Daarna werd er een welkomstwoord gesproken door br. G. v. Brenk. Hij las voor Deut. 8:1-10 waarna gezongen werd Psalm 103:1 en 7.

Gebod volgde. De volgende samenzang was Psalm 119:45, waarna de jubilaris een meditatie hield n.a.v. het 8e vers: "En gij zult gedenken aan al de weg, die de HEERE, uw God, u deze 40 jaar in de woestijn geleid heeft." Hij begon met te memoreren zijn eenvoudige afkomst, terwijl hij het een wonder noemde op de erve van het verbond geboren te zijn. Hij genoot een christelijke opvoeding, allemaal niet te verwaarlozen dingen, die toch zonder meer de zaligheid niet aanbrengen. Hij werd met zichzelf bekend gemaakt door middel van een opstel, dat hij op jeugdige leeftijd eens voor zijn zuster maken moest over het Nieuwe Jeruzalem. Openb. 21. Hij werd getroffen door deze woorden: "En in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt..." Dat waren de dingen die hem buitensloten, want hij ontdekte dat allemaal in zijn hart. Het bracht hem in nood en het behaagde God hem behoefte te geven aan Hem, die te zijner tijd voor de zondaren gestorven is. Deze dingen hebben zich in zijn leven verdiept, en deden bij hem de begeerte ontstaan om die enige Naam, die onder de hemel tot zaligheid gegeven

is, uit te mogen dragen. Hij heeft zijn wens verkregen en dat 40 jaren mogen doen. Zij het met veel gebrek en zwakheid zijnerzijds. De Heere had hem 40 jaren gedragen en verdragen in de woestijn van het leven. Hij was niet beter dan Israël, een volk waarvan de Heere zeggen moest, dat Hij 40 jaren er verdriet van had gehad. Doch dank zij de trouw Gods, mocht hij staan tot op deze dag.

Daarom komt alleen de Heere de eer toe, Die hem tot hiertoe had geleid. Met stille aandacht werd deze persoonlijke ontboezeming beluisterd.

Orgelspel volgde, waarna gezongen werd Psalm 116:7, 10 en 11.

Na dit gedenkwaardige woord werd er gelegenheid gegeven om felicitaties uit te spreken. Een viertal sprekers was daartoe uitverkoren.

De eerste was Ds. J. v. Dijken, voorzitter van het curatorium, waar Ds. Vlietstra vele jaren in heeft gezeten. Het curatorium is een hele belangrijke zaak in het kerkelijke leven.

Men heeft toezicht op het reilen en zeilen van de Theologische Universiteit. Vervolgens voerde Ds. P. den Butter het woord namens de Classis Utrecht, terwijl hij dit ook deed namens de gemeente Driebergen waar Ds. Vlietstra consulent van is. Daarna kwam aan het woord Prof.Dr. W.H. Velema als rector van de School. Ouderling Zeedijk sloot, als 2e voorzitter van de kerkeraad van Zeist, de rij van sprekers. Hij sprak er zijn spijt over uit, dat hun geliefde voorganger voornemens is om met de ingang van het nieuwe jaar met emeritaat te gaan. Het is niet mogelijk om alle lofrijke woorden weer te geven. Wanneer ik ze samenvat, zou het zo gezegd kunnen worden:

Ds. Vlietstra was een goed mens. Hij was een goede man. Een goede vader, en goede prediker, een goede pastor, een goede curator, een goede consulent, een goede vriend. Kortom er was geen kwaad van te zeggen. En dat terwijl Ds. Vlietstra van zichzelf moet zeggen: Ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont.

Alles wat als goed van hem getuigd werd, moet daarom geschreven worden op de rekening van de genade. Gelukkig als daarin geëindigd mag worden. Want wat is de mens en wat is in hem te prijzen?

Daar wij als afgevaardigden van Bewaar het Pand geen gelegenheid hadden om hem ook onze felicitaties aan te bieden, willen we het alsnog via ons blad doen. Hij heeft sinds 1976 zitting in het bestuur van de stichting. Tweemaal per jaar verzorgt hij drie maanden de meditatie. En dan kan gezegd worden dat hij ook een goede schrijver is. Zijn meditatieën worden altijd gaarne gelezen, en we hopen dat hij er nog vele zal mogen schrijven, en dat hij wat ons blad betreft, geen emeritaat aan zal vragen. Wij kennen hem persoonlijk al 46 jaar. We hebben samen op school gezeten en tegelijk eindexamen gedaan. In het kerkelijke leven hebben we beiden onze weg gevonden. We hebben hem leren kennen als een goedaardige vriend. Hij is een man des vredes. Ik geloof dat het moeilijk is, om met hem ruzie te krijgen. Zijn eenvoud is een deugd die hem siert. En zijn bescheidenheid, ondanks zijn voornaamheid, is alle mensen bekend. We hopen dat hij nog vele jaren het woord zal mogen verkondigen. Naar het woord van Prof. Velema, zal hij na zijn emeritering, gaan behoren tot het leger van de reizende predikanten, om dan het wel en het wee van het kerkelijke leven nog des te beter te leren kennen.

Gods zegen vergezelle hem en zijn vrouw in hun verdere leven.

Want al staat de vrouw in de schaduw van haar man, zij werd niettemin ook zeer geprezen, vanwege haar deugdzzaamheid. En dat is altijd een goede zaak.

Na afloop van alle toespraken, werden de genodigden verzocht naar "Het Slot" te gaan, om hen met hun huwelijks- en ambtsjubileum te feliciteren. Daar werd een druk gebruik van gemaakt. Hele rijen stonden te wachten om hen de hand te drukken met toevoeging van de beste wensen. Tijdens het wachten deden de bedienden hun rondgang om de aanwezigen van de nodige verfrissingen te voorzien. Het was een gezellige drukte. Van oost en west waren vele bekenden aanwezig.

Wanklanken werden niet gehoord. We konden niet tot het einde blijven omdat we in eigen gemeente om 19.30 uur zitting moesten nemen in een forum waar gesproken werd door student G.J. Capellen over 'k Zal gedenken: 100 jaar christelijk gereformeerd. Doch dat is een zaak die buiten dit bestek valt.

"Marten en Wouw", zo wil ik dit verhaal besluiten, "met de kinderen, allen, namens alle panders, Gods zegen toegebeden".

*Je vriend en broeder
Henk v.d. Ent.*

weg naar kerkelijke eenheid.

Aan de hand van deze nota zullen deputaten met andere kerken verder gaan spreken.

Tevens werd besloten de nota aan de kerken beschikbaar te stellen, met de aanbeveling het te bespreken op de kerkelijke vergaderingen.

Daarnaast zullen deputaten ook hun bezinning voortzetten over de vraag welke ruimte er voor verscheidenheid in een kerk van gereformeerde belijdenis mag zijn.

Revisie bijlage 8 KO

In onze Kerkorde staat een voorlopige regeling om gestalte te geven aan eenheid met andere kerken van gereformeerd belijden.

Aanvankelijk was dit opgesteld voor contacten met de Geref. Kerken Vrijgemaakt (GKV). In de laatste jaren functioneerde het vooral daar waar samensprekingen zijn met de Ned. Ger. Kerken (NGK). Vanwege de verre gaande samenwerking van Almere, Lelystad en Nieuwegein werden een aantal artikelen gewijzigd en toegevoegd.

Opnieuw bleek in de bespreking dat deputaten art. 49 bij het onderzoek op de classis niet in de rechten van de kerkeraad treedt, maar een *inhoudelijk* oordeel heeft te vormen. Uitdrukkelijk werd gezegd dat deze verduidelijking in de acta vermeld moet worden.

Wanneer er vervolgens nauwer samenleven van gemeenten tot stand is gekomen, dan kan men per classis toestemming verlenen om waarnemers uit de andere kerken op de classisvergadering te ontvangen.

Geen toestemming werd gegeven aan Chr. Ger. predikanten om elders in de Ned. Ger. Kerken te preken waar een Chr. Ger. Kerk is die hierin niet bewiligt. Een revisieverzoek van Nieuwegein werd afgewezen. De kerken blijven bij het standpunt dat een scriba op een kerkelijke vergadering een ambtsdrager behoort te zijn. De hoop werd uitgesproken dat men zich aan het besluit zal conformeren.

Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt)

Op de Generale Synode 1989 te Groningen is na enkele oriënterende besprekingen besloten om de gesprekken met de GKV aan te gaan. Als onderwerp van gesprek werd door de Generale Synode genoemd dat er verschillen waren geconstateerd m.b.t. de toeëigening van het heil, de kerk en de

De Generale Synode 1992 (5)

De tweede vergaderweek

Ditmaal zullen we enkele zaken rond de samensprekingen met kerken van gereformeerde belijdenis weergeven. De vragen over de jeugd zullen tot de volgende maal wachten.

Nota Toeëigening des Heils

In de samensprekingen met kerken van gereformeerde belijdenis blijkt telkens weer dat er verschillen bestaan over de toeëigening des heils. Reeds de Generale Synode 1968 (art. 177) constateerde dat het een struikelblok is voor de vereniging met andere kerken.

De vorige Generale Synode 1989 had dit ook geconstateerd t.a.v. de Nederlands Gereformeerde Kerken. Deputaten Eenheid hadden van de Generale Synode de opdracht gekregen om zich te bezinnen op die wezenlijke verschillen en welk gewicht ze hebben.

Verschillende leden van deputaten Eenheid hebben een bezinningsstuk geschreven. Naast nota's over wat wij in onze kerkgeschiedenis daarover gezegd hebben, waren er ook studies over wat onze confessie er over zegt. Een overzicht van de hand van ds. A. Baars was als bijlage bij het deputatenrapport gevoegd. Hij gaat in op de vraag hoe een mens deel krijgt en houdt aan het heil. Op een later tijdstip zal mogelijk in dit blad breder op de nota ingegaan worden. In de bespreking op de Generale Synode werd overwogen dat het om het duidelijke belijden van de kerk gaat. In prediking en pastoraat moet het ook tot zijn recht komen want het niet verdisconteren is een ernstig manco. Met algehele stemmen werd de nota aangenomen en uitgesproken dat zolang er op dit punt verschillen blijven ze een belemmering zijn op de

plaats van het werk van de Heilige Geest in de prediking.

De geconstateerde verschillen zijn van zo'n ernstige aard dat ze belemmeringen zijn voor de kerkelijke eenheid.

Op hun Generale Synode 1990 te Leeuwarden hebben de Ger. Kerken Vrijgemaakt drie besluiten genomen. Als eerste heeft zij uitgesproken dat zij enerzijds dankbaar waren dat wij met de Geref. Oec. Raad gebroken hebben. Maar anderzijds waren zij teleurgesteld dat wij niet concreet hebben aangegeven waarin wij met de Ger. Kerken Vrijgemaakt verschillen. Zij menen dat wij t.o.v. de Ned. Ger. Kerken van Godswege een taxatie moeten geven van hun ontwikkelingen op leerstellig en kerkrechtelijk gebied.

Als tweede besluit sprak men uit om het gesprek met ons voort te zetten over zaken die tot nog toe niet afdoende besproken zijn.

In het derde besluit werden hun deputaten geïnstrueerd. Gesproken moest worden over wat de ernstige verschillen zijn; wat bedoelen wij met ons oordeel dat de Ger. Kerken Vrijgemaakt zich *willen* gronden op de belijdenis; kiezen de Chr. Ger. Kerken voldoende tegen de dwaling; welke balans kan opgemaakt worden? Voor de Generale Synode moet het rapport aan de Ger. Kerken Vrijgemaakt toegezonden worden.

Zeven samensprekingen zijn gehouden: over de besluiten van de beide synodi; de publicaties van de Apeldoornse hoogleraren; de relatie tot de Ned. Ger. Kerken; het belijden omtrent de kerk en zijdelings over de toeëigening des heils.

De commissie oordeelt dat de samensprekingen niet veel verder zijn gekomen. Vragen zijn gebleven over de toeëigening des heils en het belijden omtrent de kerk.

Hierover zal verder gesproken moeten worden. Deputaten menen dat het onjuist is om ten overstaan van de Ger. Kerken Vrijgemaakt een taxatie te geven van de Ned. Ger. Kerken. Zij menen tevens dat de zaak over de opvattingen van Apeldoornse hoogleraren op een goede kerkelijke wijze is afgehandeld.

Er kunnen nog geen verdere stappen worden gedaan tot kerkelijke eenheid. Er moet eerst een goed beeld komen welke contacten er in de plaatselijke gemeenten zijn.

Na deze rapportage aan de Generale Synode wordt de vier man tellende delegatie van de Ger. Kerken Vrijgemaakt ter synode ontvangen.

Dr. A.N. Hendriks spreekt de Generale Synode toe. Hij begint met het wijzen op het pijnlijke van de gebroken avondmaalstafel. Genoemd worden de Schriftplaatsen waar gesproken wordt over de roeping tot eenheid. Na 45 jaar gesprek moet de balans opgemaakt worden. De verschillen over de toeëigening des heils die er nog zijn worden door hen als accentverschillen beschouwd. Zij willen met een gezonde Schriftuurlijke bevindelijke prediking ook leiding geven aan Gods volk. Zij verklaren één te zijn in de leer en belijdenis. Met blijdschap hebben zij de Beknopte Geref. Dogmatiek uit Apeldoorn ontvangen. Samen willen zij met ons strijden.

Geboden is om elkaar te vinden aan de Heilige Avondmaalstafel. Geëindigd wordt met een citaat van Calvijn wat wij moeten bedenken wanneer de eenheid wordt aangeprezen: "Als onze verstanden overeenstemmen, dan ook onze willen."

De praeses antwoordt op de indringende woorden dat er heel veel is dat herkenning geeft. Hij geeft ook aan dat er door het vele jaren gescheiden optrekken toch ook een verschillende taal wordt gesproken. Sinds 1892 is er een traditie gegroeid die doet ervaren dat het moeilijk is om echt naar elkaar te luisteren. In de Generale Synode kan geluisterd worden of wij hen echt hebben verstaan. Daarin zou de Heere een weg kunnen openen.

Een brede bespreking van veertien sprekers volgt. De verschillen van 1892 zijn toch geen accentverschillen maar wezenlijk voor onze identiteit. Aangedrongen wordt om deputaten op te dragen de wezenlijke verschillen puntig en duidelijk te laten formuleren. Diverse voorstellen worden dien aangaande ingediend.

Rapporteur en secretaris van deputaten gaan in op de vragen en geven beiden in de lijn van hun rapportage aan dat er over de nota toeëigening des heils en over de Kerk nog doorgesproken moet worden. De verschillen krijg je in enkele jaren bespreken niet weg.

In zijn praeadvies verwijst prof. v. Genderen naar een uitspraak van Bullinger, een tijdgenoot van Calvijn, die

een voorzichtig standpunt innam.

"Wij verlangen naar een eendracht die in het geheel niet strijdt met de tot dusver beleden zuivere waarheid, die geen donkerheid of twijfel brengt in het heldere licht en de duidelijke waarheid, die wegens haar oprechtheid gemeenschappelijk en aangenaam is voor alle vromen en daarom ook langdurig en vast is en die geen nieuwe aanleiding geeft tot nieuwe scheuringen."

Wanneer de eenheid ten koste zal gaan van het uiteenvallen van het eigen kerkelijke leven, dan is die prijs te hoog.

Om die kerkelijke eenheid binnen eigen kerk te bewaren, zal de Generale Synode zich nog nader bezinnen wat de opdracht voor deputaten wordt.

Nederlands Gereformeerde Kerken

De Generale Synode 1989 had op een soortgelijke manier als bij de Ger. Kerken Vrijgemaakt uitgesproken dat er ernstige verschillen zijn gebleven die opnieuw doorgesproken moesten worden. Het betreft de vragen rond de toeëigening des heils en het Akkoord van Kerkelijk Samenleven (AKS).

De commissie uit de Ned. Ger. Kerken gaf in de eerste samenspreking te kennen het niet nuttig te achten opnieuw weer te bespreken waar zoveel keren eerder al over gesproken was.

Zij waren slechts bereid om voor de laatste maal een nota te schrijven waarin hun standpunt geformuleerd werd. Op hun verzoek ontvingen zij schriftelijk de vragen die bij onze deputaten overbleven na deze nota.

Aangedrongen werd om deze vragen mondeling te willen bespreken.

Daarop antwoordden de Ned. Ger. Kerken per brief met de mededeling dat zij dit nu echt als hun laatste woord wilden beschouwen.

In feite hebben onze deputaten op dit punt niet aan hun opdracht kunnen voldoen.

Een tweede samenspreking over het Akkoord van Kerkelijk Samenleven kon wel gehouden worden. Onze bezwaren daartegen zijn gebleven.

Een uniform ondertekeningsformulier ontbreekt. Er zijn gemeenten die het Akkoord van Kerkelijke Samenleven niet hebben aanvaard. De plaatselijke kerk wordt zoveel ruimte gegeven dat er vanzelf allerlei afwijkingen van het landelijke kerkverband ontstaan.

In eigen kerkverband hebben onze deputaten contact gehad met de samenwerkingsgemeenten in Almere, Lelystad, Nieuwegein en de samensprekende kerken in Den Haag.

Uit een enquête, waarop 26 kerken reageerden, blijkt dat er sprake is van een zekere stabiliteit. In gemeenten waar het kerkelijk leven terugloopt verlopen de contacten beter omdat men de Ned. Ger. Kerken meer nodig heeft. Waar de contacten pas ontstaan zijn is er groei. Waar men al langer contacten heeft is er soms sprake van frustratie.

Duidelijk voelt men de spanning tussen wat plaatselijk bereikt is en de moeite die er op landelijk niveau is.

Deputaten concluderen dat men in het gesprek met de Ned. Ger. commissie in een impasse is geraakt, die uiterst moeilijk te doorbreken is. Zij konden niet dichtertot elkaar komen. De roeping tot eenheid is er, maar wellicht is het beter om eerst te werken aan het herstel van vertrouwen in eigen kerkverband.

Op grond van bovenstaande stellen de deputaten in meerderheid voor om zo mogelijk de bestaande verschillen met betrekking tot de toeëigening des heils en het Akkoord van Kerkelijk Samenleven grondig door te spreken. De verschillen zijn wezenlijk en belemmeren de weg naar kerkelijke eenheid. Het is daarom niet raadzaam om aan de contacten uitbreiding te geven.

Een minderheid van deputaten meent dat deze verschillen toelaatbare accentverschillen zijn. Zij verwachten van verdere samensprekingen geen heil. Zij dringen er op aan om plaatselijk gestalte te geven aan de kerkelijke eenheid.

Na bestudering van het rapport kon de synodale commissie elkaar in grote lijnen vinden in het meerderheidsstandpunt van deputaten dat enigszins geamendeerd werd. Wat betreft "de gebleken verschillen" meende een minderheid dat die *binnen* de belijdenis vallen. Voor hen is het nu alleen nog nodig om te onderzoeken hoe de toeëigening des heils in de Ned. Ger. Kerken *functioneert*.

Voor de bespreking van de rapportage kreeg ds. J.C. Schaeffer de gelegenheid om de Generale Synode toe te spreken. Tot zijn grote vreugde memoreert hij enkele feiten van plaatselijke toenadering, hoewel dat ook grote spanningen meebrengt in het

Chr. Ger. kerkverband.

Hij zegt dat wij de eenheid meer konden bewaren dan zij en herinnert aan de trauma's die men heeft van de eigen scheuringen in 1944 en 1967.

Tegelijk is hij verlegen met het feit dat de trend zich heeft voortgezet en de landelijke toenadering stagneert.

Het geeft een verlamdend gevoel.

Hij is niet blij met de rapportage van deputaten die opnieuw weer willen gaan spreken over de toeëigening des heils. Hun weigerachtigheid moet niet als koppige onwil uitgelegd worden. Zij hebben alleen moeite met het kader waarbinnen men wil spreken.

Deputaten willen het eerst eens worden. De Ned. Ger. menen dat zij er inmiddels al eens over zijn. Hun verlangen is om elkaar aan te vullen. Laat niet de vloed van het oordeel ons naar elkaar drijven, maar de overvloed van de Heilige Geest. Opdat de wereld gelove.

De Ned. Ger. spreker eindigde met de wens dat gebeden verhoord zouden worden. "Ik heb wat tijd in beslag genomen. Maar het stadium waarin wij verkeren gaf de vrijmoedigheid die tijd toe te eigenen."

De praeses ds. J. Westerink dankt voor deze woorden. Hem heeft vooral het woord "verlegenheid" getroffen. Het goede hebben we van de Heere gekregen. Dat we nog niet geteisterd zijn door scheuringen was niet uit ons. Er is in de Chr. Ger. Kerken een hele broze eenheid. Maar er is wel een sterk verlangen om elkaar vast te houden in het spoor van 1892. De toeëigening des heils is sterk bepalend voor ons handelen. De eenheid die gezocht wordt moet een duurzame eenheid zijn, die geen basis legt voor nieuwe scheuringen.

Niet minder dan zeventien broeders willen in eerste ronde het woord voeren.

Als de verschillen gebleven zijn over de toeëigening des heils, wat voor basis blijft er dan nog over?

De Ned. Ger. Kerken zeggen wel dat zij het laatste woord er over gesproken hebben, maar voor ons is dat niet het geval!

Wat moeten de Ned. Ger. Kerken nog meer zeggen, vraagt een voorstander. Hoe functioneert het Akkoord van Kerkelijk Samenleven gezien de vrouw in het ambt, kinderen aan het avondmaal. Wat wordt gedaan met uitspraken van prominenten die tegen de belijdenis ingaan? Kan van de Ned.

Ger. Kerken nog wel gezegd worden dat ze in alles op de grondslag van de belijdenis staan? Zijn de samenwerkende gemeenten niet bezig om in feite een nieuw kerkverband te vormen?

In onze kerken zijn we ook niet gelijk. We zijn niet tegen eenheid. Maar wel als die eenheid een barst zou krijgen. Het zal er toch om moeten gaan dat zondaren tot bekering komen.

De woordvoerders van commissie en deputaten gaan op de vragen in.

Daarin wordt duidelijk dat in 1983 onze kerken de federatiegedachte hebben afgewezen. Er zijn bij ons inderdaad interne verschillen die de broze eenheid in gevaar brengen. Maar dat wil niet zeggen dat we een ander met alle dwalingen er bij willen nemen. Er waren momenten in de besprekingen dat we ons afvroegen: Hebben wij elkaar wel bereikt?

Prof. v. Genderen zegt in zijn praeadvies dat het rapport van de commissie een evenwichtig stuk is. Er is in de bespreking ter Generale Synode niet veel tegenover gesteld. Wat er in de drie jaar gebeurd is, is niet zo overtuigend. Niet concreet kan gezegd worden wat de voortgang is. Hij citeert het rapport: "Moge het aan de kerken gegeven worden om bewaard te blijven bij de onderlinge eenheid en te staan naar meer eenheid." in deze volgorde.

De Generale Synode zal zich nu eerst nog nader bezinnen op de ingediende voorstellen voordat een beslissing genomen zal worden.

Wanneer we op de bespreking terugzien, dan kan gezegd worden dat er onder ons geen verschil staat over het belang van de nota over de Toeëigening des Heils.

Ze is van groot belang naast de Gemeenschappelijke Verklaring over de Toeëigening des Heils in 1975. Wordt dat door de andere kerken wel voldoende onderkend? Zonder in te gaan tegen de welmenendheid van de twee toespraken, blijven er toch vragen over de teneur. HC 30:81 geeft aan voor wie de gebroken avondmaalsgemeenschap hersteld wordt.

En toeëigenen is geen "in beslag nemen", maar ontvangen wat geschonken wordt. DL 3/4:12.

MvdS.

De troost ver verkiezing (16)

(naar aanleiding van het gelijknamige boek van ds. L. Vroegindewei)

“God is getrouw die de Zijnen in de genade, hun eenmaal gegeven, barmhartig bevestigt en ten einde toe krachtig bewaart.” Het is maar een klein zinnetje, in een enkel ogenblik uitgesproken. Maar de inhoud ervan is zo vol en rijk dat een mens die er iets van verstaat en het gewicht ervan enigzins gevoelt er niet licht mee klaar komt. “Als ik dit wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil.” En toch mochten de vaders van Dordt met recht deze uitspraak doen en de volharding der heiligen belijden. Niet dat Gods kinderen zelf zo volhardend zijn maar dat de HEERE volhardt in hun bewaring bij de verkregen verlossing. Hij laat het werk van Zijn handen niet varen. Ook niet ten aanzien van de zondaar die na ontvangen genade struikelt in de verzoeking en tot grote zonden vervalst.

Verzekering

We zijn bezig met hoofdstuk V van de Dordtse Leerregels - het laatste grote onderdeel waarin de kerk belijdenis doet van het wonder van de volharding der heiligen. Nu valt dit laatste hoofdstuk van de Canones in twee delen uiteen. In de eerste acht paragrafen wordt beleden dat de ware gelovigen dank zij de bewaring des HEEREN ten einde toe in het geloof volharden. Daarvan hebben we de vorige keer in het kort iets gezien. In het overige gedeelte komt de vraag ter sprake of de gelovigen ook voor zichzelf van deze volharding verzekerd kunnen zijn. Deze vraag wordt dan in bevestigende zin beantwoord. Het is vooral in dit gedeelte dat de tróost van het leerstuk naar voren komt. Immers - de bewaring en volharding van de gelovigen is geen natuurlijke zaak die vanzelf zou spreken. Gods heiligen zijn in zichzelf zwak en geneigd om af te vallen. Het is ook zeker niet de kracht van hun wil die hen bewaart. Wat is het dan wel? Het is de kracht van Gods wil. Daarom alleen ligt de zaligheid van Gods kinderen vast. Ze worden zo bewaard dat ze volharden in de gehoorzaamheid van het geloof en ze krijgen daarvan min of meer vaste zekerheid.

De Leerregels verwoorden deze grote weldaad aldus: *“Van deze bewaring*

der uitverkorenen tot de zaligheid en van de volharding der ware gelovigen in het geloof kunnen de gelovigen zelf verzekerd zijn. En ze zijn het ook naar de mate van het geloof waarmee zij zekerlijk gelovigen dat zij zijn en altijd blijven zullen ware en levende leden der Kerk, dat zij hebben vergeving der zonden en het eeuwige leven” (par. 9).

Betekent dit nu dat zij boven alle strijd en aanvechting verheven zijn, dat alle twijfeling nu als sneeuw gesmolten is? Dit te denken is ver van de praktijk vandaan. De ervaring leert de toen en leert nog dat er veel twijfelingen in de gelovige zijn. Een groot man als Calvijn wist er ook van: “Voorwaar - wanneer wij leren dat het geloof zeker en gerust moet zijn, zo hebben wij niet in de zin te spreken van zulk een verzekerdheid die door geen twijfel geraakt wordt, noch van zodanige gerustheid welke door geen bekommernis wordt overvallen. Wij zeggen veeleer dat de gelovigen een voortdurende strijd hebben met hun eigen wantrouwen. Zover is het daar vanaf dat wij hun gewetens zouden stellen in enige stille rust dewelke door gans geen beroerten zou verbroken worden” (III, 2, 17). In deze lijn spreken ook de Leerregels in paragraaf 11. Evenwel - God, de Vader aller vertroosting, laat hen boven hun vermogen niet verzocht worden maar geeft met de verzoeking ook de uitkomst. Ja zelfs wekt hij in hen de verzekerdheid der volharding wederom op. Door de Heilige Geest die getuigt dat zij kinderen Gods zijn.

Wat is er de oorzaak van dat de Leerregels zo uitvoerig handelen over deze innerlijke overtuiging van de gelovigen dat God hen niet zal begeven? Een bestreden zekerheid - jazer; maar een door de HEERE Zelf temeer bevestigde zekerheid! De oorzaak van die verhandeling ligt in het feit dat men van Remonstrantse zijde die verzekering van het geloof wat de toekomstige zaligheid betreft, loochende. Daardoor beroofden zij Gods kinderen van hun vastigheid in God. En dat lieten onze vaders zich niet gezeggen. Zij wisten op goede gronden dat de zaken anders liggen. Uit de Schrift en uit de eigen ervaring. En dit getuigenis is onweerlegbaar. “Vertrouwende ditzelve”, zo schreef de apostel Paulus aan de Filippenzen,

“dat Hij die in u een goed werk begonnen heeft, dat zal voleindigen tot op de dag van Jezus Christus” (1:6). Gods kinderen zijn immers wedergeboren, “niet uit vergankelijk maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord van God” (1 Petr. 1:23). Zoals het zaad is, zo zal de vrucht zijn, indien Gods uitverkorenen deze vaste troost in het strijdperk van het leven niet hadden, namelijk dat zij in Christus meer dan overwinnaars zijn en dat de HEERE hen bij dit onbedrieglijk pand bewaren zal, zij zouden de ellendigsten van alle mensen zijn.

Vernedering

Er is nog een stuk dat de Dordtse vaders in dit verband aan de orde stellen. Het hield verband met nog weer een andere beschuldiging van Remonstrantse zijde. Meer dan eens hebben dezen namelijk gesteld dat de gereformeerde leer van de volharding schadelijk en hinderlijk zou zijn voor de Godsvrucht en de goede werken. Deze leer zou de gelovigen namelijk een vrijgeleide tot zondigen verlenen. Ze zou alle heilzame zorgvuldigheid en zalmakende vrees teniet doen en vooral *“zachte kussens voor het vlees maken, voornamelijk als geleerd wordt dat de gelovigen door geen zonden of gruwelijke misdaden verlies van hun zaligheid kunnen lijden”*. Het is de bekende aanklacht. Deze namelijk dat de gereformeerde leer zorgeloze en goddeloze mensen zou maken, als zou die leer luiden: “Wij zullen in de zonde blijven opdat de genade te meerder worde” (vergelijk Rom. 6:1). De Heidelbergse Catechismus beantwoordde een dergelijke beschuldiging met het bekende antwoord 64: “Neen zij, want het is onmogelijk dat, zo wie Christus door een waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid”. Het is ondenkbaar dat een zondaar die leeft uit het wonder van Gods ontferming en bij beoefening iets mag kennen van de verzekerdheid der volharding, een slordig en zorgeloos leven zou vertonen.

Ds. L. Vroegindewei bracht in dit verband Davids schuldbelijdenis in Psalm 51 ter sprake. We luisteren even naar hem. “In de psalmen ziet men Gods kinderen in het hart. Zij komen niet gemakkelijk van hun zonden af, dat wil zeggen niet zonder verslagenheid en verbreking des harten. De HEERE laat hen niet toe dat zij

dartel of zorgeloos hun weg gaan. Ten eerste kon David dit niet in de tijd vóórdat Nathan tot hem kwam. Volgens Psalm 32 moet hij het toen vreselijk benauwd gehad hebben. Het beginsel van een nieuw leven was in David. Daardoor had hij geen rust. Maar dit was toch niet genoeg om hem tot vrede te brengen. Integendeel, hij kon niet heen of weer. Totdat God ingreep. Maar toen moest hij zich volledig overgeven en verklaren: Ik heb gezondigd tegen de Heere! Het betekende wel dat hij zich naar waardigheid voor eeuwig verloren verklaarde. Dat was niet zomaar. De Heere greep dan ook onmiddellijk in bij monde van de profeet. Maar nu moet deze geweldige ondervinding, dit spreken en doen Gods, ingepast worden in Davids beleven, gevoelen en wandel. Hoe moeilijk dat was, blijkt uit de genoemde psalm. Het geheim van Gods liefde en vergeving, en de inpassing daarvan in het leven van de koning, vraagt een diepgaande ontdekking van wat er gebeurd is. (...) Het is niet zo dat van de wedergeborene gezegd moet worden: hoe meer volharding, genade, bewaring, opzoekende liefde en ontferming - hoe meer veronachtzaming der Godzaligheid. Het is wel omgekeerd. Hoe meer goedheid en genade het kind des Heeren ondervindt, hoe begeriger het wordt de HEERE te dienen. Wat heeft David immers gebeden om een nieuw hart en een vaste geest..." Tot zover ds. Vroegindeweyj.

Uit dit voorbeeld van koning David blijkt wel heel treffend dat de volharding der heiligen alleen in de weg van ware verootmoediging werkelijkheid wordt; de boetvaardigheid die de zondaar leert zichzelf te veroordelen en God te rechtvaardigen, zichzelf ongelijk en God gelijk te geven. Zo maakt de ware prediking en de van God geleerde ondervinding van de volharding der heiligen de gelovigen niet lichtvaardig of zorgeloos, maar des te

ootmoediger en waakzamer. De HEERE laat Zich door de Zijnen wederom vinden.

Door hun zonden verdienen de gelovigen dat de Heilige Geest hen geheel verlaten zou en dat zij verloren zouden gaan. Maar, o wonder! Het aanschijn van de verzoende God - "*waarvan de aanschouwing voor de godvruchtigen zoeter is dan het leven en waarvan de verberging bitterder is dan de dood*" - is niet meer van hen afgekeerd. In plaats van de doorgestane smarten geeft Hij vertroosting. Zo wordt Gods volk weer opgericht. Alle roem is uitgesloten. Alle rusten in eigen werk eveneens. Met deze verandering rijst slechts grote verwondering op. En dankbaarheid. "Wat zal ik de HEERE vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen?!"

Is het wonder dat onze vaders dit vijfde hoofdstuk besloten zoals zij ze besloten? Met een lofprijzing op de HEERE en Zijn werk van niet-aflaten-de genade. "*Deze leer van de volharding der ware gelovigen en heiligen, mitsgaders van de verzekerdheid der volharding welke God tot Zijns Naams eer en tot troost der Godvruchtige zielen in Zijn Woord zeer overvloedig geopenbaard heeft en in de harten der gelovigen ingedrukt, wordt wel door het vlees niet begrepen en wordt door de satan gehaat, door de wereld bespot, door de onervarenen en schijnheiligen misbruikt en door de dwaalgeesten betreden - maar de Bruid van Christus heeft haar altijd als een schat van onwaardeerbare prijs zeer tederlijk bemind en standvastiglijk verdedigd. En dat zij dit ook voortaan doe, zal God bezorgen, tegen dewelke geen raad geldt noch enig geweld iets vermagen. Welken enigen God - Vader, Zoon en Heilige Geest - zij eer en heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.*"

(slot volgt)
J.M.J. Kieviet.

huis van gezelschap zijn, zijn ten diepste toch altijd alleen. Want elk mens is ten diepste een verborgenheid voor de ander. Als het over geestelijk contact gaat, en daar moeten wij toch aan denken, dan weet niemand wat zich in het binnenste van de mens afspeelt, behalve Hij, Die harten kent en nieren proeft. Dat is God. Dat is ook de Heere Jezus. Want Die is met de Vader en de Heilige Geest hetzelfde Goddelijke Wezen deelachtig.

Jezus had aan deze vrouw heel gewoon om water gevraagd. Natuurlijk water en niets meer. Hij vroeg dus met andere woorden, of zij Hem een dienst wilde bewijzen. We hebben deze vraag de vorige keer doorgegeven, namelijk of jullie Hem ook een dienst willen bewijzen? Met andere woorden, heel eenvoudig, of je je leven in Zijn dienst wilt besteden? Ik hoop dat deze vraag niet door jullie naast je neergelegd is. Maar dat hij is gaan leven in jullie hart. Want de Heere is het zo waard dat je Hem dient.

Het is een vraag die beantwoord moet worden. De Samaritaanse vrouw heeft deze vraag ook beantwoord. Doch hoe?

Terwijl zij eigenlijk al gereed stond om te vertrekken, keert zij zich nog haastig om. Het antwoord dat zij geeft, is echt niet vriendelijk. Men zegt wel eens: Het is de toon die de muziek maakt. En terecht. De woorden kunnen misschien nog onberispelijk zijn, doch de manier waarop ze uitgesproken worden, zegt heel veel. Het antwoord van de vrouw klinkt "bits": Hoe begeert Gij, Die een Jood zijt, van mij, die een Samaritaanse vrouw ben, te drinken? Hoewel zij Hem niet kende, maakte Zijn spraak Hem toch openbaar. Hij was een Jood. Met verachting ziet zij op Hem neer. Want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen. Zij leefden met elkander in voortdurende vijandschap. Het is toch wat? Twee mensen, twee soorten, en toch één, maar dan wel op een verschrikkelijke manier, namelijk in de vijandschap. Want dat de Joden geen gemeenschap met de Samaritanen hielden, dat was natuurlijk wederkerig ook zo. De Samaritanen hielden ook geen gemeenschap met de Joden. Zij konden elkander niet luchten of zien. Een dergelijke houding noemt men tegenwoordig: Discriminatie! Jullie zullen dat woord wel kennen, denk ik. Daar is ten diep-

Voor de jeugd (7)

De Samaritaanse vrouw

"Zo zeide dan de Samaritaanse vrouw tot Hem: Hoe begeert Gij, Die een Jood zijt, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben? Want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen"

Joh. 4:9

Beste jongelui,

Jezus bevond zich dus alleen met die Samaritaanse vrouw, onder vier ogen. Als jullie dit lezen bevinden jullie je ook onder vier ogen met de Heere Jezus. Want Hij is overal tegenwoordig. En wij, al is het dat wij in een

ste de houding van elk mens mee getekend. Men is door de val, niet alleen vijand van God geworden, maar ook van de naaste. Om eerlijk te zijn, en dat moet toch altijd, moet je jezelf maar eens afvragen hoe je tegenover je naaste staat. Ik denk bijvoorbeeld aan de buitenlanders. Mensen met een andere cultuur, mensen uit een ander land. We bemoeien er ons bij voorbaat niet mee. Ik kan nog verder gaan, want het raakt niet alleen de vreemdelingen, maar ook de eigen volksgenoten. Kaïn zeide eens: Ben ik mijns broeders hoeder? Moet ik naar mijn broer kijken? Wat heb ik met mijn naaste te maken? Laat hem lopen! Terwijl hij toch ook een schep-sel van God is. De haat schuilt in het hart van elk mens, ook al zoekt men het te camoufleren met mooie woorden. Het is mogelijk dat jullie dit niet ineens zo aanvoelen. Het is toch de werkelijkheid. Want al gaan we in het natuurlijke nog redelijk met elkaar om, als het over geestelijke zaken gaat, laten we elkaar liefst maar lopen. Wie met God te doen krijgt, komt er achter, dat dit de werkelijkheid van het leven is. Die Samaritaanse vrouw moeten we dus niet al te ver bij ons vandaan zoeken. Je kunt er echt wel naast gaan zitten.

Dat de vrouw zich zo tegenover Jezus opstelt, maakt de zaak des te erger. Je kunt natuurlijk zeggen dat de vrouw niet wist dat het Jezus was. Accoord! Doch de werkelijkheid werd er niet anders door. Zij had er totaal geen oog voor, dat het oog van Jezus in liefde op haar geslagen was, en dat zij Zijn welgemeende vraag met haat beantwoordde.

Wij hebben wél van Jezus gehoord, doch hoe is onze houding tegenover Hem? Die komt openbaar als je in de kerk zit en er is geen interesse voor hetgeen van Jezus gezegd wordt. De

vraag komt in je hart op: Wat doe ik eigenlijk hier? Het is zonde van de tijd, die ik hier door moet brengen? Zo kan het ook wezen als je dit artikel leest, dat je bij jezelf denkt: Waar doe ik het eigenlijk voor. Het is toch altijd hetzelfde en je wordt er geen cent wijzer van. Je bent dan in wezen onverschillig ten opzichte van je ziel en zaligheid. Zo ook wanneer er huisbezoek komt. Je zoekt je zelf er aan te onttrekken, en als dat niet of moeilijk gaat, dan geef je bitse of afkerige antwoorden, als er iets aan je gevraagd wordt. Of mogelijk zoek je jezelf met het ophalen van je schouders er van af te maken. Doch hoe je houding ook is, jullie begrijpen best wat ik bedoel. En het is een wonder als het anders is. Want van nature heeft een mens helemaal geen belangstelling voor de Heere Jezus, Die toch gekomen is, om te zoeken en zalig te maken, datgene wat verloren is. Dus ook jou!!!! Want je ligt toch ook verloren? Of geloof je dat niet? En als je het met je verstand al beaamt, geloof je het dan toch werkelijk? Als je het werkelijk gelooft, dan zal het "zoeken van Jezus" je een wonder worden. Want dan kom je er achter dat je Hem niet nodig hebt en ook niet begeert te kennen, terwijl Hij juist jou zoekt. Dan wordt het een wonder dat Hij nog met jou spreken wil, met jou in kontakt treden wil. Want Hij is gekomen niet om te verderven, maar om te behouden. Om je te redden van het eeuwig verderf. Denk daar maar eens over na. Jullie hebben wel begrepen, dat die geschiedenis van die Samaritaanse vrouw, ons nog heel wat te leren heeft. Ook dit is daarom tot onze lering beschreven, opdat het ons tot bekering leiden zou. We gaan de volgende keer verder D.V.

*Jullie aller vriend,
Ds. H.C. v.d. Ent.*

te scheiden van degenen, die niet van de Kerk zijn en zich te voegen bij de ware Kerk. Het woord "ambt" zal verstaan moeten worden als plicht, taak. In de eerste uitgave van Guido de Brès staat: "dit is aller gelovigen schuldige plicht". Met "degenen, die niet van de Kerk zijn" wordt hier in het hele verband niet de wereld bedoeld maar de valse kerk. Met "deze vergadering": de ware Kerk, zoals die in het begin van dit en het vorige artikel genoemd wordt. Deze plicht wordt onderstreept door de toevoeging: "volgens het Woord Gods". Er is vandaag een zekere verlegenheid om voor deze belijdenis aandacht te vragen. Ik denk dan niet aan de ijveraars voor een eenheid, waarbij de waarheidsvraag niet beslissend is. Het is trouwens de vraag of zij met dit gedeelte nog wel zo verlegen zijn! Het kan nog een plaats hebben in de officiële geschriften, maar in feite zijn deze woorden al afgeschreven. Het meedoen met de Wereldraad van Kerken, het meegaan in het samenop-weg proces laten het duidelijk zien.

De verlegenheid met dit slot van artikel 28 spreekt veel meer onder hen, die juist wél de waarheidsvraag binnen de Kerk willen laten gelden. Hoe benauwend is in dit opzicht de kerkelijke situatie. Ook zij, die oprecht zoeken het merkteken van de Kerk in de zuivere bediening van Gods Woord binnen eigen kerkelijk leven te laten functioneren, leven naast elkaar, niet zelden zelfs tegenover elkaar! Men kan de euvele moed hebben te zeggen: naast ons bestaat niemand. Dan zou er geen verlegenheid zijn. Maar wie nog andere kerken ontdekt, weet toch vaak geen weg met deze woorden.

Het is daarom te meer nodig om dit gedeelte recht te benaderen. Heel gemakkelijk is het om het enkel toepasselijk te verklaren voor de tijd van de reformatie. Dan is de klem voor vandaag er af: toen had het betekenis maar nú bij een veelheid van kerken.... Ongetwijfeld moeten deze woorden gelezen worden bij de achtergrond van de breuk met Rome. Voor de toonzetting van dit gedeelte is die zelfs veelal beheersend. Wie dat echter doet, zal ook ontdekken dat er toen, in die tijd, een verband is gezien en beleden, dat voor vandaag heilzaam is om het te verstaan en te beleven. Ik bedoel het verband tussen de eenheid van de Kerk en de schuldige plicht tot afscheiding, zoals hier gesteld. En uiteraard gaat het dan om

Nederlandse Geloofsbelijdenis (45)

Eenheid en afscheiding

Het laatste gedeelte van artikel 28 rest ons nog. We zien eerst de tekst: "En opdat dit des te beter onderhouden zou kunnen worden, zo is het ambt aller gelovigen, volgens het Woord Gods, zich af te scheiden van degenen, die niet van de Kerk zijn en zich te voegen tot deze vergadering, hetzij op wat plaats dat God ze gesteld heeft; ook ofschoon het zo ware, dat

de magistraten en de plakaten der prinszen daar tegen waren, en dat de dood of enige lichamelijke straf daaraan hing. Daarom, al degenen, die zich van haar afscheiden of niet daarbij voegen, die doen tegen de ordinantie Gods".

We behoeven er hier niet naar te raden, waarom het gaat. Duidelijk wordt de plicht voorgesteld om zich af

die eenheid, die gebonden is aan de waarheid van Gods Woord.

Een belangrijke brief

We begeren dus aan de historische achtergrond niet voorbij te gaan. In de tijd van de reformatie is het recht en de plicht van afscheiding van degenen, die niet van de Kerk zijn, voor de gelovigen vanuit Gods Woord in het licht gesteld. Het is mogelijk dit uit de werken van verschillende personen van die tijd aan te tonen. We doen het echter alleen uit een geschrift van Calvijn, dat in deze zaak onderwijzend is. Het is eigenlijk een lange brief: de brief van Calvijn aan de Roomse kardinaal Sadoletus.

Calvijn schreef deze toen hij zelf verbannen was uit Genève en voor een tijd in Straatsburg was. Nu had Sadoletus een brief geschreven aan de Raad en burgers van Genève om "hun zinnen weer onder het eenmaal afgeschudde juk van de Paus van Rome te brengen". Deze geestelijke streed zelf tegen de gebreken van de Roomse Kerk, maar hij hield overigens vast aan die kerk, die de waarheid Gods op aarde bewaarde. De reformatie was voor hem de breuk met de eenheid der kerk. In feite was het een misdaad, die gestraft zou worden met de hel. Hij gebruikte vleiende woorden om Genève te bewegen tot afscheid van de reformatie.

Calvijn schreef toen op aandrang van vrienden de bedoelde brief. Ondanks alle ongelijk hem door Genève aangedaan kwam hij zo uit in herderlijke toegenegenheid. Het is een waardige en bewogen verdediging van de reformatie. Duidelijk stelt hij daarin dat de reformatie geen verminking van de waarheid en geen verlating van de Kerk is. De Róómse Kerk is afgeweken van de gemeenschap van de Kerk door de valse leer. Kerkelijk gezag heeft daarbij de plaats ingenomen van het gezag van Gods Woord. Het beroep op de leiding van de Heilige Geest, dat Rome doet, is in dit verband ijdel, omdat de gebondenheid aan het Woord Gods er niet is. Zo was de reformatie geen afscheiding van de Kerk, zoals Sadoletus schreef maar van degenen, die niet van de Kerk zijn.

In verschillende passages in deze brief komt de laatste duidelijk uit. We nemen er hier één over waarin Calvijn als voor Gods Aangezicht de beschuldiging van afscheiding van de Kerk weerlegt: "Ik heb het ook niet als een scheiding van Uw Kerk beschouwd.

Want door Uw Zoon en Uw apostelen hebt Gij ons vermaand, dat op die plaats lieden zouden komen, met wie men eenvoudig niet één van zin mocht zijn. Hij heeft dat niet gezegd van lieden, die van buiten inkomen, maar van dezulken, die zich herders noemen; rovende wolven en valse profeten zullen komen en wacht u voor hen (Mattheüs 7:15). Waar Hij nu voorzichtigheid ried zou ik daar de hand roekeloos uitsteken? De apostelen noemen de ergste vijanden Uwer Kerk hen, die uit haar zelf voortkwamen, die zich achter de naam herder verborgen (2 Petrus 2:1, en Johannes 2:18). Hoe zou ik dan aarzelen mij af te scheiden van dezulken, die de apostelen ons als vijanden voorstellen?"

Zijn deze bewogen woorden niet genoeg om de bedoeling van dit gedeelte van art. 28 te laten zien? Hier schrijft maar niet alleen een herder van de Kerk, maar ook één van de gelovigen, die de schuldige plicht verstaat om zich af te scheiden van degenen, die niet van de Kerk zijn. Het ging niet om het verbreken maar om het bewaren van de eenheid van de Kerk.

Afscheiding en wederkeer

Bij de Afscheiding in 1834 hebben ds. de Cock en zijn gemeente zich ook beroepen op dit artikel.: "weshalve de ondergetekenden met deze verklaren zich af te scheiden van degenen, die niet van de Kerk zijn, en dus geen gemeenschap meer te willen hebben met de Nederlandse Hervormde Kerk, totdat deze terugkeert tot de waarachtige dienst des Heeren, en verklaren tevens gemeenschap te willen uitoefenen met alle ware Gereformeerde lidmaten en zich te willen verenigen met elke op Gods onfeilbaar Woord gegronde vergadering, aan wat plaatse God dezelve ook verenigd heeft, betuigende met deze, dat wij ons in alles houden aan Gods heilig Woord en aan onze aloude formulieren van enigheid, in alles op Gods Woord gegrond..."

Wij gaan Reformatie en Afscheiding niet gelijk stellen. Gods werk komt telkens in verscheidenheid uit. Maar we zien wel principieel dezelfde lijn. Het ging niet om afscheiding van de Kerk maar om afscheiding van een kerk, waarin de leer van de vaders verminkt was en verloochend werd. Het ging ook in wezen om het bewaren van de eenheid der Kerk. Vandaar ook het uitzien naar wederkeer van de Hervormde Kerk en naar de gemeen-

schap met alle ware Gereformeerde lidmaten.

Het ambt der gelovigen

Aan het begin is opgemerkt dat het woord "ambt" hier verstaan zal moeten worden als "schuldige plicht". Verschillende verklaringen denken meer aan "het ambt der gelovigen". Eigenlijk strijdt dat niet tegen elkaar. Krachtens dat ambt is er de strijd tegen de zonde en de valse leer en kan er geen samengaan zijn met anderen ten koste van de waarheid. Zo komt het vooral ook meer uit, dat het hier gaat om een zaak, die alleen op een geestelijke wijze recht beleefd wordt.

Het gaat hier om de lidmaten van Christus. Zij zijn gezalfden: "Doch Gij hebt de zalving van de Heilige en gij weet alle dingen" (1 Johannes 2:20). Door Gods Geest heeft de openbaring Gods een plaats in het binnenste van hun hart gekregen en hebben ze verstand gekregen om God en Christus te kennen. Zij krijgen geestelijk weet van de waarheid, ook geestelijke onderscheiding van de leugen. Dan wordt de strijd op het kerkelijk erf anders gestreden wat helaas zoveel gebeurt in vitzucht en met vleeselijke wapenen. Dan is de innerlijke liefde tot de waarheid de drijfveer. Dan wordt de eer van God en van de Koning van de Kerk beoogd. Dan is er geen kerkelijke hoogmoed en is er oog voor anderen. Dan wordt er niet lichtvaardig gebroken, zonder dat de rechte weg bewandeld wordt.

Zou dat niet méér moeten spreken in de vaak zo moeilijke situatie in kerkelijk opzicht? Laten we niets afdoen van de schuldige plicht in dit artikel beleden. De onwaarheid mag geen plaats hebben binnen de Kerk des Heeren. Maar wie dat in de vreze Gods betracht, zal het een wonder zijn, dat de ogen geopend werden voor de waarheid Gods. Die zal zó, bekrachtigd uit God, uit de Koning der Kerk, spreken en handelen. Die gunt zelfs zijn tegenstanders het goede. Calvijn, die zo scherp tegen Sadoletus geschreven heeft in de brief, die we al genoemd hebben, eindigt met de wens dat Sadoletus met de zijnen zal inzien, dat er geen andere kerkelijke eenheid is, dan dat de Heere Jezus ons uit de verstrooiing in de gemeenschap Zijns lichaams verzamelt "opdat wij zo alleen door Zijn Woord en Zijn Geest tot één hart en één ziel samen opwassen". Dat is de taal van iemand, die de zalving van de Heilige heeft.

Magistraten en plakaten daartegen

Guido de Brès kon het schrijven dat het voegen bij de ware Kerk schuldige plicht "ofschoon het zo ware, dat de dood daaraan hing..". Het was de tijd, dat de overheid tekeer ging tegen de protestanten. De woorden "magistraten en plakaten der prinsen.." wijzen daarop. Hij zelf heeft de belijdenis van vrije genade met de dood moeten bekopen. Hij heeft ervan getuigd in de gevangenis voor zijn terechtstelling. "Ik ben vandaag veroordeeld om de leer van de Zoon van God".

Sprekend is het ook, dat hij in zijn laatste woorden - bij de terechtstelling zelf - het volk vermaant om de overheid te eerbiedigen en toch te volharden in de leer der waarheid. Zó hier: Gode meer gehoorzaam dan de mensen.

Niet van haar afscheiden

De laatste zin is gericht tegen degenen, die zich afscheiden van de Kerk om allerlei gebreken. Het is opmerkelijk dat Calvijn, die geen gemeenschap kon hebben met de dwaalleer van Rome, zich ook richt tegen de geestdrijvers, die een volmaakte Kerk zochten. Zij verlieten de Kerk om de gebreken. Later schrijft W. á Brakel tegen de aanhangers van de Labadie, die een zuivere kerk wilde. De Labadie wenste een krachtige toepassing van de tucht. Door allerlei voorschriften zou de heiligheid van de Kerk uitkomen. Zo brak men met de Kerk, als de heiligheid niet openbaar kwam. Uitvoerig gaat Brakel daar tegenin. Hij gaat tegen de gebreken

in, maar stelt dat het tegen Gods Woord is om die gebreken zich van de Kerk af te scheiden.

Het heeft ook in onze tijd wat te zeggen. Sommigen verlaten om geringe zaken buiten de waarheid de Kerk. Zij gaan op zichzelf staan, ook dán waar meer de waarheid Gods in de Kerk beluisterd kan worden. Onze belijdenis zegt niet dat er zo geen waar geloof kan zijn, wél "die doen tegen de ordinantie Gods".

D. Slagboom.

125 jaar Christelijk Gereformeerd Culemborg

Vrijdag 4 december a.s. zal het 125 jaar geleden zijn dat in onze gemeente de ambten werden ingesteld door de consulent, Ds. J. Brummelkamp uit Tiel.

Wij hopen dit Deo Volente te herdenken in een dienst, waarin onze huidige consulent, Ds. P. Roos hoopt voor te gaan, terwijl daarna een beknopt historisch overzicht van onze gemeente zal gegeven worden door ouderling B. van Schaik.

Alle belangstellenden nodigen wij hierbij van harte uit om deze bijzondere herdenkingsdienst bij te wonen in ons kerkgebouw Ridderstraat 15. Aanvang half acht.

De Kerkeraad.

LV-FONDS

Zojuist is verschenen de 2e herziene druk van

'De troost der verkiezing'

(Een pastorale behandeling van de Dordtse Leerregels)

Het is een standaardwerk van drie delen over de Dordtse Leerregels van wijlen ds. L. Vroegindeweij.

In zeer korte tijd was de 1e druk uitverkocht. Het is op aandringen van niet weinigen, dat wij, gezien onze eerdere advertenties, besloten hebben alsnog een herdruk te verzorgen. De prijs blijft f 105.-. Het wordt franco thuisbezorgd!

Het prekenboek: 'Zie het Lam Gods' van ds. L. Vroegindeweij is uitverkocht. Deze boeken zijn (evt. nog) verkrijgbaar in de boekhandel. Vul nu het onderstaande strookje in en doe dit in een envelop. Stuur de envelop zonder postzegel naar het volgende adres:

STICHTING LV-FONDS, Antwoordnummer 626, 2980 WE Barendrecht.

U kunt ook telefonisch bestellen

STICHTING LV-FONDS, Postbus 372, 2990 AJ Barendrecht, 01806-14157/20598.

.. ex. 'De troost der verkiezing'

Naam:

Adres:

Postcode/Woonplaats:

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

Vakantie op Texel

Gezelligheid, rust, activiteit, ontspanning... U vindt het allemaal op Texel.

Bel ons en reserveer een bungalow of stacaravan voor uw vakantie in eigen sfeer!

vakantieoord
De Verrassing
Oosterend, 02220-18391

STEUN DE GBS

GBS is de afkorting van Gereformeerde Bijbelstichting. Wat het doel van deze stichting is? het behoud en bevorderen van het gebruik van de Bijbel in de aan ons volk toebehorende Statenvertaling. betrouwbare Statenvertaling. de stroom van moderne bijbelvertalingen. het verspreiden van betrouwbare vertalingen over de gehele wereld in samenwerking met de Trinitarian Bible Society TBS in Engeland. U kunt ons werk steunen door een gift over te maken op: giro nr. 1.355.824, penningm. GBS, Leerdam. U kunt zich ook aanmelden als donateur. U ontvangt dan vier keer per jaar ons blad Standvastig, waardoor u regelmatig wordt geïnformeerd over alles wat met het verspreiden van de Bijbel te maken heeft.

Opgave van volledige naam met adres en postcode in enveloppe (zonder postzegel) sturen aan:

GBS

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 2809, 4140 WB LEERDAM

Voor AL uw:

boeken - bijbels - CD's
kantoorartikelen

Uw adres:

BOEKHUIS het KOMPAS
SCHERPENZEEL
Dorpsstraat 164, 03497-4355